

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nuclevs Coppensteinivs Conceptvvm Prædicabilivm In
Dominicas Festaqve omnia per Annum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

Feria II. Post Dominicam I. Quadragesimæ. Cum venerit Filius hominis in
maiestate sua, & omnes Angeli eius cum eo. Matth. 25.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-51556)

FERIA II. POST DOMINI
cam I. Quadragesimæ.

Cum venerit Filius hominis in maiestates sua, & omnes Angeli eius cum eo. Matth. 25.

*I*udæis, Esth. 3, sub regno Assueri positæ, morte grauior accidit conternatio, ex Regis Edicto, quo vniuersim omnes internectioni addicebantur, autore Amano. At grauior accidere Christianis debet ex denunciatione Iudicij extremam horrifici.

Super quo nos

- I. De triduo Dei ac nostro.
- II. De horrore & furore iudicij extremi, manuumq; Dei.
- III. De ipso Iudicio.
- IV. De Iudice.
- V. De his, qui erunt indicandi.

P A R S I.

De triduo Dei, ac nostro.

*T*Amberlanes, Scytharum, Turcorumque Rex omnium saeuissimus; ut prodiit Crinitus l. 1. de honest. discip. cap. 1. si quam obfusisset urbem, die primo tentoria explicabat alba: altero nigra: purpurea tertio. Indicium 1. gratia, si se dederent: Sin' 2. mortis plurimum: aut denique 3. cædis & deuastationis omnium. Barbare ille: iuste Deus dat triduum. Prima est alba dies Natiuitatis nostra, ac porro vita: & illa gratia. Altera atra mortis: & hæc gratia, simul & fati. Tertia rubra Iudicij & districtæ iustitia, dies iræ ac furoris Domini.

Ludou. Granatenfis refert de Religioso; cui trium duntaxat foliorum liber fuerit, in quem tota vita incubauit; neque dum tamen ediscere se potuisse fatebatur. Folium primum erat album, beatitatis: alterum atrum, mortis: tertium ru-

brum, Iudicij index. Eundem hodie cœoluamus.

In huius folio primo sedulus Psaltes Davidis.
16. Satiabor cum apparuerit gloria tua, 83. Cōcupisit, & deficit anima mea in atrio Domini.
41. Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te Deus.
In secundo folio item. Psalm. 114. Preoccupauerunt me dolores mortis, & pericula inferni inuenerunt me. In tertio similiter, Ps. 142. Memor fui dierum antiquorum. Psal. 118. A iudicis enim tuis timui.

P A R S II.

De Horrore Iudicij extr. Manuumque
Dei.

*H*Orribile audire est de orbis catastrophismo; aliaq; Dei exercita iudicia: at ista sunt. Iudus ad futuri iudicij rigorem; quando aquis saeuior ignis etiam montium fundamenta comburet. Psalm. 32. Horribilis deflagratio fuit Pentapoleos: at quis horror erit, cum vnaper orbem vndique, & vndique flamma flagratura est? Interque sonabunt cœlorum fragores; terrarumque montiumque quassationes; clangores tubarum; mortalium clamores, mutorum fremitus brutorum: elementorum confusiones permistorum: & omnium conturbatio. Hæc memorare nouissimata: & &c.

Horum memoria si vel semel animo insedisset viuax; efficax vna foret peccatis omittendis. At quia, Psalm. 9. Non est Deus ei in conspectu eius, ideo inquinata sunt via illius in omni tempore: nimis quia auferuntur iudicia tua à facie eius. Quare merito Moyses, Deut. 32. Gens absque consilio est, & sine prudentia: Vtinam saperent, & intellegent, ac nouissima prouiderent.

II. Prouidit, & cohorruit, qui dixit; Heb. 10. Horrendum est incidere in manus Dei viuentis. Cur in manus? Quia vna manus poenæ infixit Deus, quas hic vnuquam

E e e e e 3 in-

intulit. Vnius manus erat diluum Gen. 7. Cædes primogenitorum Aegypti : Exod. 12. Aegyptiorum demersio : Exod. 14. Plaga Iobi, vocantis opem, cap. 19. Misericordia mei, misericordia mei, saltet vos amici mei: Cur? Quia manus Domini tetigit me, Horrendum est igitur incidere ambas; ut in extremo iudicio: Et quidem cum solutas: Iam nunc enim Crucifixæ sunt, & quasi vincitæ abs Misericordia, & iustorum prece tenentur. Ideo ad Moysen ait, Dimitte me, vt, &c.

Quod si Moysis manus supplicantis tam graues in Synai, vt ab Hur, & Aarone sustentandæ essent: Exod. 17. quā erunt graues Dei vindicantis? Iam miserantis manus sustentantur hinc ab Patientia; inde ab Misericordia Iesu, ora pantis, vt verus noster Moyses: nam hic grauis pugna nobis est aduersus Amalecitas Dæm. Car. Mund. Nam cum levaret Moyses manus, vincebat Israel: si autem paululum remisisset superabat Amalec.

D. Hieronymus semper illam manū Dei solutionem prouidebat, tubæq; vocem hanc: Surgite mortui: venite ad iudicium poenarum, & præmiorum æternorum.

Mirantur tubas, Iosu. 6. 7, quarum ad clangorem muri Iericho corruerunt: Ad harum vero sonum ima cum summis mouebuntur.

P A R S III.

De iudicio ipso.

Erit gene-
rale.

1. Fides docet, futurum generale iudicium: Ratioq; euincit. 1. Nam corpus cum anima ad bonum seu malum allaborauit: cum igitur particulari iudicio sit merces adjudicata animæ; par & corpori debetur. Et dabitur hæc in generali iudicio, cum & generalis erit resurrectio, & congregabuntur ante eum omnes gentes. 2. Dein, vt generalis fuit creatio: ita & iudicatio erit.

Tempus iudicij, est unus ex articulis libri septem signaculis clausi, quem nemo in, ^{Quando} & sub terra aperire, vel legere dignus, præter Agnum. Apoc. 5. Et Matth. 25. non est vestrum nosse tempora, neque momenta. Theologi tamen opinantur alii futurum Media nocte, quia tunc clamor factus est: Mat. 25. Alii sub vesperum. Quia Marc. 4. Cum sero factum esset, erat nauis in medio mari. Pars melior: fore de clara die. His concisco.

Loco quo? Ioh. 8. Congregabo omnes gentes: & deducam eas in vallem Josaphat, & disceptabo ibi cum eis. Iuste: nam & ibi Dominus est iudicatus ab hominibus: estq; in meditullio terræ.

II. Horribile erit iudicium: Nam sic ^{Horrific} eius nomina, Iob. c. 14. 20. nominat diem ^{erit 1. ab} furoris David Psalm. 109. Confregit in die ^{nomina} iræ suæ Reges. Prou. 6. Diem vindictæ & vlationis, Ezechiel cap. 6. diem horroris. Sophonias cap. 1. diem calamitatis, ac miseriae appellat.

Nec mirum. 1. Nam nil audietur, præ- 2. Obser-
ter tonitrua: Nil videbitur, præter ignes ^{tura:}
& caligines fumorum: Nihil agetur, quod non à actu peccatoris refugiat, vel in eum insurgat. 2. Homines fugient in deserta; feræ in urbes, &c. 2. Momento exarescent arbores, colliquescent montes, &c. 4. Bestiæ iacebunt mortuæ, aures ruerent; pisces efficiunt scotentes, &c. 5. Et ea videbit homo, & viuet; & mors ab eo fngiet, &c. 6. Cœli moueri desinent. Torpidum iacebit solum; mare ad sidera surget: deniq; suum locum (forte) repetet proprium, terræ toti superflusum. Parua hæc.

III. Caput isthuc: Peccata reuelabuntur. 3. Objec-
tur. 1. Tunc, 2. Cor. 4. illuminabit abscondita ^{tarecula} tenebrarum, & manifestabit consilia cordium. ^{ta.}
Heu! proh! Vah! qualia?

2. Tunc tibi, quod Nathan Dauidi: 2.
Reg. 11. Tu fecisti in abscondito: ego autem fa- ^{claim}

siam hoc in conspectu solis, 3. Nahum 3. Reuelabo pudenda tua infaciem tuam, & ostendam gentibus nuditatem tuam, & regni ignorantiam tuam: Regnis Angelorum, Dñorum, Dæmonum. Jam te come, cole, infuca, auro in due, &c. offendam nuditatem tuam. Cela, excusa quæ peccas; hypocrita simula alium quam sis: offendam nuditatem tuam.

Obituar. IV. Non semper dormiet, qui iam dissimulat Deus. 1. Tu iam quasi derides Deum, ut Cham patrem. Gen. 9. Enigilans autem Noe ex vino, cum diuidisset, quæ fecerat cœli filius suus minor, ait: Maledictus puer Chama. in seruorum erit fratribus suis Quia amore ebrios iam Deus expectat patienter: at vero Psl. 77. tanquam potens rapulatus à vino exurget. Væ tunc impio!

2. Dies habent criticos medici; quibus nisi signis se melioribus declaret in morbus, actum pronunciant. Hic iudicij dies est criticus nobis: nisi mores transferamus in melius, actum erit.

3. Ad eum quis nō inhorrescit? Bombyces ad tonitru auditum emoriuntur: Ettu necesse est ut dicas, Psa. 21. Ego sum vermis, & non homo: Nec tantis iudicii fragoribus mouebere? 4. Psl. 106. Vidi, & commotus est terra: Et montes sicut cera fluxerunt: Ettu ad ista stas velut marpefia cautes? Vbi sensus? vbi ratio? S. Petrus ait: Vix iustus saluabitur: & ego miser vbi parabo? Quid in Babylone tutum fin Jerusalem manet scrutinium? ait S. Bern. ser. 55. in Cant. Ibid. Quid facient tabula: quando menunt columnæ: Et Greg. l. 17. Mor. c. 19. Quid facient virgula de certi: cum Cedrus persistetur?

PARS IV.

De Iudice.

1. CVM tale iudicium; qualis Index erit? 1. Psl. 96. Ignis ante ipsum precedet, & inflammat in circuitu inimicos eius.

2. Et Omnes Angeli eius cum eo. 3. Et Sedenbit in sede Maiestatis sue. Et Congregabuntur ad eum omnes gentes. 4. His ostendet Vulnera, Sanguinemque suum, qualis in cruce fuit. Hinc reprobis, heu, quis horrör, dolor, furor? &c.

Hic idem tamen quātum mutatus ab Alio tum illo in cruce? 1. Qualis Daniel cap. 6. ante erit, quam in lacu leonum: iam Principum Princeps, fuit ante.

2. Ante, Gen. 37. Joseph venditus, vincitus: iam à Rege primus. Tali sunt Dominus, Matt. 28. Data est mihi omni potestas in celo, & in terra.

Iam respice eum politice Pilate; Rex Visu intro-Herodiane; Iuda proditor; Iudei, scelerabilis lerati Christiani; miles in iuriose; Malchus reprobis, percussor, &c. Tunc singulorum unus erat: nunc quot politici, Iudei, Malchæ? &c.

II. Quo te excusabis? Non erat excusatio fratribus Josephi, hoc dicente: Gen. 45. Ego sum Joseph frater vester, quem vendidisti in Aegyptum: Tu quid dices, cum audies: Ego sum: qui talia perpermissi sum; peccatis Iæsus expectau vos ad penitentiam: sum Dei filius, cui Pater dedit omnne iudicium &c.

Quo fugies? 1. Si Reginâ Saba, 3. Reg. 10. coram Salomone vox defecit, & Spiritus: 2. Si Ether, conspecta Assueri maiestate, adire extimuit: Eth. 4. 3. Si Daniel Angeli intuitu emarcuit, Daniel. 10. ut concideret, te quid fieri? 4. Ad mortalis, passibilisque vocem stare cohors furiis armata nequibat; Matth. 27. Tu quod? Heu, Isa. 3. Ingredere in petram; abscondere in fossa humo a facie timoris Domini, & a gloria maiestatis eius.

III. Expauit populus ad fulgura & tonitrua Dei, legem dantis Moysi in Sinai: Exod. 19. Non loquatur nobis Dominus, aiunt, ne forte moriamur; Tu non contremiscas ad ea; quæ infra, supra, circum intraque te senties? 2. Vel ipse ianus

Itus Iobaiebat : cap. 14. Quis mihi hoc trahat, ut in inferno protegas me, donec pertranseat furor tuus?

3. At nō solus infernus se in iudicio effundet; sed omnia insurgent contra peccatorem. Ah, Psalm. 138. Quo à facie tua fugiam? Si ascendero in cœlum, tu illic es; si descendero in infernum, ades. 4. Adam, Genes. 3. vnius solius sibi conscientia delicti erat, & abscondit se, & uxore eius à facie Domini Dei, in medio ligni paradisi. Quid ageret tot cooperatus flagitiis peccator? Vx, vx, vx ter infelicissimo.

PARS V.

Qui erunt iudicandi?

Intererit iudicio SS. Trinitas. Sicut Genes. 18. Descenderunt tres viri ad spectandum incendium. 2. Intererunt Chori IX. Angelorum. Apocal. 7. Vidi turbam magnam, quam dinumerare nemō poterat. 3. Adserunt & cacodæmones. 4. Et Congregabuntur omnes gentes.

1. Quid, o Deus, animulis facies baptismo non tinctis? Anne valebit propheticum istud: *Filius non portabit iniuriam patris sui Adæ?* Sed omnes in hoc peccaverunt. 2. Quid iūages; quibus vnum duntaxat, alterumque peccatum est mortiferum? 3. Satin' fuerit Cainum quinq' millibus annorum. Iuisse fratricidium? Core, Daf, Aby, annis iam termillenis. Satin' luerunt? diceturne iū: Ita maledicti in &c.

Eheu Domine, non intres in iudicium cum seruo tuo. Psal. 129. si iniquitates obseruaueris, Domine, Domine quis sustinebit? 1. Domine memento, quod Joseph remisit fratribus, Gen. 49. & non recordatus est iniuria. Ita fac cum seruo tuo mecum in bonitate. 2. Fac ut David, qui rex appellatus, omnibus remisit iniurias. O radix David! tesup recordare, quod sim causatus via; ne me perdidis illa die.

FERIA III. POST DOMINICAM

I. Quadragesimæ.

Intrauit Iesus in templum Dei, & eiis siebat omnes vendentes.

Mat. 21.

Moyses, Exod. 32. descendens ē Sinai, comperta populi idolatria, comminuit idolum, deditq' puluerem cunctis potandum; & plusquam tria hominum millia interfecit. Iesus ē cœlo descendens vidit quod esset multa malitia hominum, etiam in loco sancto, Intrauit: eicit omnes, &c.

Nos circa idem

- I. De ambitione, & auaritia.
- II. De Templo.
- III. De ementibus, ac vendentibus.

PARS I.

De ambitione, & auaritia.

Timon Philosophus, *μετάβολες* 1. *Harmo-* dictus, malorum principiū esse *τούμπα* auaritiam, ambitionemque docebat. *principiū* Nec aberrabat. 1. Nam hæc Angelos, & protoplæstas, cœlum, & paradísum corrupit: *Ista Iudam, Epulonem, & innu-* meros perdidit. 2. Per duos explorato- 2. *Omnis* res, *Ios.* 2. apud Raab latitantes, Iericho *eurſionis* direpta, & euersa fuit. Ita per duo ista, a- *a- canja.* pud mundum pellacem commerantia, præde fit genus humanum cacodæmo- ni & Orco.

3. Sunt ea duo senes, *Dan.* 14. in pome- 3. *Exi-* rio Susannæ, Ecclesiæ, abditæ ad furta ve- *infidelia-* nere: neque sat agnoscentur, nisi in ex- 4. *Evolvi-* tremo iudicij actu. 4. Utque Satan *ut ranc.* Dominum ad pinnaculum templi euexit præcipitandum: ita ambitio multos ad Ecclesiasticas dignitates. Agrippinæ, 5. *Interiori* filium Neronem promouenti ad impe- *præcavant,* prium, cum Astrologi dicerent, eam à fi- *& sumat,* lio oc-